

LIKKUTEI TORAH • PARSHAS VA'ESCHANAN • MAAMAR 5

ביאור הדברים ע"פ וידעת היום כו'

Explication de « Et tu sauras en ce jour »

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak

LikuteiTorah.com

LA PARACHA 'HASSIDIQUE

likuteitorah.com/fr/likutei-torah/vaeschanan/5/

1 ביאור הדברים ע"פ וידעת היום כו'

Explication des propos sur le verset « Et tu sauras en ce jour », etc.

2 ולעיל מיניה כתיב אתה הראת לדעת וא"כ מהו עוד וידעת כו'. הנה ע"ס [עשר ספירות] דקדושה וכנגד זה

עשר כתרי מסאבותא והם זה לעומת זה אברהם חסד דקדושה וישמעאל חסד דלעומת זה.

Juste avant cela, il est écrit : « Il t'a été montré, afin que tu saches. » Si tel est le cas, que signifie donc le « Et tu sauras » qui suit, etc. ? Or, il existe dix Séfirot de sainteté et, leur correspondant, les dix couronnes d'impureté ; elles sont « l'une en face de l'autre ». Avraham est le 'Hessed (bonté) de sainteté, et Yichmaël est le 'Hessed du côté opposé.

ופי' אברהם שיצא ממנו ישמעאל שיצא ונפרד ממנו כפירוד הסיגים מן הכסף כו' יצחק גבורה דקדושה וכנגדו גבורה דקליפה.

Le sens de « Avraham, dont est sorti Yichmaël » est que celui-ci sortit et se sépara de lui, comme les scories sont séparées de l'argent, etc. Yits'hak est la Guevoura (retenue) de sainteté, et, lui correspondant, se trouve la Guevoura de kelipa.

אבל אין ישמעאל כנגד יצחק. כי אין ביכולת כל מדה שבלעומת זה להיות מנגד רק למדה שכנגדו בקדושה.

Mais Yichmaël n'est pas en face de Yits'hak. Car aucun attribut du côté opposé n'a la capacité de s'opposer à autre chose qu'à l'attribut qui lui correspond dans la sainteté.

3 והאהבה זרה היא מנגד לאהבה דקדושה. וזהו זה לעומת זה. כי שתיהן הן מדות שוות רק חסד דקדושה

הוא אהבה לאלקות והמנגד לזה הוא אהבה זרה חסד דקליפה.

L'amour étranger s'oppose à l'amour saint ; c'est là « l'un en regard de l'autre ». Car tous deux sont des attributs semblables, à ceci près que le 'Hessed de sainteté est l'amour de la divinité, tandis que ce qui s'y oppose est l'amour étranger, le 'Hessed de la kelipa.

אבל אינה מנגדת לבחי' גבורה דקדושה שהוא מדת היראה והפחד, ור"ל [ורוצה לומר] שלגבי בחי' אהבה דקדושה תוכל האהבה זרה להתגבר לפעמים ע"ד ולאום מלאום יאמץ משא"כ ע"י שיצטרף ג"כ מדת היראה דקדושה

Mais il ne s'oppose pas au niveau de la Guevoura de sainteté, qui est l'attribut de la crainte et de l'effroi. C'est-à-dire que, face au niveau de l'amour saint, l'amour étranger peut parfois l'emporter, selon le verset : « Une nation sera plus forte que l'autre » ; mais il n'en va pas ainsi lorsque l'attribut de la crainte sainte s'y joint [à lui].

הנה לגבי בחינה זו אין כח כלל באהבה זרה לעמוד כלל והיינו לפי שאינה כלל הלעומת זה של היראה עד שיהי' [שיהיה] שייך ע"ז אפילו לעתים ענין ולאום מלאום יאמץ.

Alors, face à ce niveau, l'amour étranger n'a absolument aucun pouvoir pour tenir tête. C'est parce qu'il n'est nullement le pendant de la crainte, de sorte que le principe de « Une nation sera plus forte que l'autre » pourrait s'appliquer à lui, même parfois.

4 וזהו ענין שבארות שחפר אברהם סתמום פלשתים אחרי מות אברהם כי פלשתים לצנים היו בחי' הוללות ושמחה דקליפה

Voilà le sens des puits qu'Avraham avait creusés et que les Philistins bouchèrent après la mort d'Avraham. Car les Philistins étaient des railleurs, [ce qui correspond] au niveau de la frivolité et de la joie de la kelipa.

ולכן אחרי מות אברהם היינו בהסתלקות האהבה דקדושה יש יניקה לחיצונים מהבארות שהוא בחי' אהבה הנמשכת כמים שמבחי' אברהם והיינו להיותן לעומת זה של בחי' זו דקדושה

Ainsi, après la mort d'Avraham — c'est-à-dire lorsque l'amour saint s'est retiré —, les forces extérieures tirent leur subsistance des puits, qui représentent le niveau de l'amour s'écoulant comme l'eau, issu du niveau d'Avraham. En effet, elles sont le pendant de ce niveau de sainteté.

אבל ע"י חפירה דיצחק שחפר עוד הבארות הללו דאברהם לא נפסקה עוד נביעתם שאין להוללות ושמחה דקליפה יכולת כלל לעמוד נגד מדת היראה והפחד דקדושה שהרי אינן כלל לעומת זה של היראה כו'.

Mais, grâce au creusement d'It's'hak, qui creusa de nouveau ces puits d'Avraham, leur écoulement ne fut plus interrompu. Car la frivolité et la joie de la kelipa n'ont absolument pas la capacité de tenir tête à l'attribut saint de crainte et d'effroi, puisqu'elles ne sont nullement le pendant de la crainte, etc.

ועמ"ש ע"פ אלה תולדות יצחק וסד"ה ויהי בשלח פרעה כו' ולא נחם אלקים דרך ארץ פלשתים ע"ש.

Et voyez ce qui est écrit au sujet du verset «Voici les générations d'Its'hak», ainsi qu'à la fin du discours commençant par «Et ce fut, lorsque Pharaon renvoya», etc., «Dieu ne les conduisit pas par le chemin du pays des Philistins» ; voyez là-bas.

ועמ"ש בפ' חקת ע"פ באר חפרוה שרים וע' זוהר פ' צו (דלי"ב ע"א) ובפ"י הרמ"ז [הרב משה זכות] שם.

Et voyez ce qui est écrit dans la paracha 'Houkat au sujet du verset «Le puits que les princes ont creusé» ; voyez également le Zohar, paracha Tsav (folio 32, côté a), ainsi que le commentaire du Ramaz à cet endroit.

והנה גם בחינת יצחק שהוא מדת היראה ופחד דקדושה כשהיא רק לבדה יש לה ג"כ מנגד מבחי' הגבורה דקליפה

Or, le niveau d'Its'hak lui aussi, c'est-à-dire l'attribut saint de crainte et d'effroi, lorsqu'il est seul, a également un opposant, issu du niveau de la Guevoura de la kelipa,

וכמו יראה רעה או כעס וכי' כי אף שע"פ רוב יש כח ועוז בכל מדה דקדושה לבטל המדה דקליפה המנגדת לה

comme la crainte mauvaise ou la colère, etc. Car, bien que, le plus souvent, chaque attribut de sainteté ait le pouvoir et la force d'annuler l'attribut de la kelipa qui s'oppose à lui,

כי יש יתרון לצד הקדושה על הקליפה כיתרון האור מהחושך. עכ"ז [עם כל זה] לפעמים נאמר ולאום מלאום יאמץ כנ"ל.

car le côté de la sainteté a l'avantage sur la kelipa, «comme la lumière l'emporte sur les ténèbres» ; néanmoins, il est parfois dit : «Une nation sera plus forte que l'autre nation», comme mentionné plus haut.

5 והיינו דוקא נגד מדה א' דקדושה אבל ע"י הצטרפות והתכללות גם המדה השנית דקדושה להיות התכללות אהוי"ר [אהבה ויראה] אז לא יוכלו המנגדים שבלעומת זה לנגוע בהן.

Cela ne vaut que face à un seul attribut de sainteté. Mais, par la jonction et l'inclusion du second attribut de sainteté également, de sorte que l'amour et la crainte s'incluent mutuellement, les opposants du côté opposé ne peuvent alors les atteindre.

ועי' נאמר ונאספו שמה כל העדרים וגללו את האבן מע"פ הבאר כו' כל העדרים דייקא היינו התכללות המדות ואזי וגללו את לב האבן המטמטם הלב כו'.

À ce sujet, il est dit : « Tous les troupeaux se rassembleraient là, et ils rouleraient la pierre de l'ouverture du puits », etc. « Tous les troupeaux », précisément : c'est-à-dire l'inclusion mutuelle des attributs ; alors, « ils rouleraient » « le cœur de pierre » qui engourdit le cœur, etc.

אמנם כ"ז [כל זה] במדות חו"ג [חסד וגבורה] אבל בחי' יעקב הוא בריח התיכון ומדתו אמת שהוא הארה מכתר.

Cependant, tout cela s'applique aux attributs de 'Hessed (bonté) et de Guevoura (retenue). Mais le niveau de Yaakov est « la barre médiane », et son attribut est la vérité, qui est un rayonnement de Kéter (la Couronne).

והיינו להיות כי התפארת הוא המחבר חו"ג [חסד וגבורה] וזהו ענין יושב אהלים כמ"ש בזהר ס"פ תרומה [דקע"ה ע"ב]. ויקרא (י"ב ב'). וישלח (קס"ז ב').

Cela s'explique par le fait que Tiferet (beauté) est ce qui unit 'Hessed et Guevoura. Tel est le sens de « demeurant sous des tentes », comme il est écrit dans le Zohar, à la fin de la paracha Terouma (folio 175, verso) ; Vayikra (12b) ; Vayichla'h (167b).

ועיין ברבות תולדות פ' ס"ג יושב אהלים שני אוהלים אהלו של שם ואהלו של עבר, רומז ג"כ לשני משכנין עילאין תשב"כ [תורה שבכתב] ותשב"ע [תורה שבעל פה].

Voir aussi Midrach Rabba, Toldot, section 63 : « demeurant sous des tentes » — deux tentes, celle de Chem et celle de Ever. Cela fait également allusion aux deux demeures célestes : la Torah écrite et la Torah orale.

ואפשר תשב"כ [תורה שבכתב] נק' אהלו של שם שכל התורה היא שמותיו של הקב"ה (ועי' זח"א [זהר חלק א'] בראשית ד"נ ע"ב).

Il se peut que la Torah écrite soit appelée « la tente de Chem », car toute la Torah est constituée des Noms du Saint béni soit-Il. (Voir aussi le Zohar, partie I, Berechit, folio 50, verso).

ועי' עוד מענין יושב אוהלים ברבות וישלח פע"ט בחקתי ס"פ ל"ו. במדבר פרשה ג' דרי"ד א'. נשא פיי"ג גבי ביום השני הקריב נתנאל. ובפ' דברים).

Voir aussi, sur le thème de « demeurant sous des tentes », Midrach Rabba : Vayichla'h, section 79 ; Be'hokotaï, fin de la section 36 ; Bamidbar, section 3 (folio 214, recto) ; Nasso, section 13, à propos de « Le deuxième jour, Netanel présenta son offrande » ; et la paracha Devarim.)

וכיון שכן שהוא כלול חו"ג [חסד וגבורה] ע"כ לא יוכלו החיצונים לינק ממנו וכמ"ש כי לא יכול לו וכתוב כי שרית כו'

Puisqu'il en est ainsi — puisqu'il comprend 'Hessed et Guevoura —, les forces extérieures ne peuvent donc puiser en lui, comme il est écrit : « car il ne put l'emporter sur lui », et il est écrit : « car tu as lutté », etc.

ולכן הוא בלבדו גלל האבן מע"פ הבאר כו' ולכך נק' מדה זו אמת כמ"ש שפת אמת תכון לעד שאין למדה זו הפסק מחמת הלעומת זה כו'.

C'est pourquoi lui seul roula la pierre qui recouvrait l'ouverture du puits, etc. Et c'est pour cette raison que cet attribut est appelé vérité, comme il est écrit : « La lèvre de vérité sera établie pour toujours » ; cet attribut ne connaît aucune interruption du fait de la force opposée, etc.

משא"כ במדות חו"ג [חסד וגבורה] שהן כל א' רק קו אחד כו', ולכן יוכל להיות שם שינויים והפסק ואין זה אמת גמור משא"כ בבחי' יעקב

Il n'en va pas ainsi des attributs de 'Hessed et de Guevoura, dont chacun n'est qu'une seule ligne, etc. ; ils peuvent donc connaître des changements et des interruptions, et ne constituent pas une vérité parfaite — contrairement au niveau de Yaakov.

וזהו תתן אמת ליעקב, ועיין באגה"ק [באגרת הקודש] סד"ה זורע צדקה שכר אמת, ובעבודת ה' ענין תפארת היינו כשמתבונן בתפארת יקר גדולתו ית' שאין לה קץ ותכלית

Tel est le sens de «Tu accorderas la vérité à Yaakov». Voir aussi Iggeres HaKodesh, à la fin du discours commençant par «Celui qui sème la charité, une récompense de vérité». Dans le service de D.ieu, Tiferet (beauté) consiste à contempler la beauté de la gloire de Sa grandeur, béni soit-Il, qui n'a ni fin ni limite.

(ועמ"ש מזה ע"פ ובשנה הרביעית יהיה כל פריו קדש) וכל השתלשלות העולמות הכל רק כטפה אחת כו'

(Voir aussi ce qui est écrit à ce sujet sur le verset : «Et, la quatrième année, tout son fruit sera saint».) Et toute la chaîne descendante des mondes (hichtalchelout) n'est que comme une seule goutte, etc.

מזה יעורר רחמים רבים על נפשו שירדה בסתר המדרגות ועמ"ש סד"ה במדבר סיני מענין בחי' רחמים ובד"ה כנשר יעיר.

À partir de là, il éveillera une grande compassion pour son âme, qui est descendue dans le secret des degrés. Voir aussi ce qui est écrit à la fin du discours commençant par « Dans le désert du Sinaï », au sujet du niveau de la compassion, ainsi que dans le discours commençant par « Comme un aigle qui incite... ».

וכ"ה ג"כ בענין הנהגת המדות עליונות דתפארת שהוא קו האמצעי הוא מחבר חו"ג [חסד וגבורה] וגם מברית מן הקצה העליונה עד הקצה החתונה.

Il en va de même dans la conduite des attributs supérieurs : Tiferet, qui est la ligne médiane, relie 'Hessed et Guevoura et s'étend aussi de l'extrémité la plus haute à l'extrémité la plus basse.

6 ועי' במק"מ [במקדש מלך] פי' וישלח קס"ז פי' שהוא הוי"ו דשם הוי' שממשיך מבחי' י"ה לבחי' ה' אחרונה.

Et voyez le Mikdash Melech sur la paracha Vayichla'h, [folio] 167, qui explique qu'il est le vav du Nom Havaya, lequel attire du niveau de youd-hé vers le niveau du hé final.

ומבואר במ"א בענין הללו י"ה כי ע"י המשכה מבחי' י"ה שהוא בחי' אור א"ס המלוכש בחו"ב [בחכמה ובינה] ע"י דוקא נמשך שלא יהי' [יהיה] יניקה למדות הרעות כמ"ש ימותו ולא בחכמה כו'

Il est aussi expliqué ailleurs, à propos de « Hallelou Yah », que c'est précisément par l'attraction depuis le niveau de youd-hé — qui est le niveau de la Lumière infinie (Or Ein Sof) revêtue dans 'Hokhma et Bina — que les attributs mauvais ne reçoivent aucune nourriture, comme il est écrit : « Ils meurent, et non par la sagesse », etc.

ולכן נקי' מדת יעקב אמת ועיין בזח"ג [בוהר חלק ג] ר"פ ויקרא ע"פ ונתתם לי אות אמת ובפרדס בעה"כ [בערכי הכינויים] ערך אמת

C'est pourquoi l'attribut de Yaakov est appelé vérité. Voyez aussi le Zohar, troisième partie, au début de la paracha Vayikra, à propos du verset : « Et donnez-moi un signe de vérité », ainsi que le Pardes, Erchei HaKinuyim, à l'entrée « Emes ».

ולכן שם הקב"ה שכינו חז"ל [חכמינו זכרונם לברכה] לו ית' הוא בהתלבשותו ית' במדת תפארת דאצילות וכמ"ש מזה במ"א ע"פ הזהר פ' חיי שרה (דקב"ג ע"א) גבי קב"ה [קודשא בריך הוא] דאתכליל מאתר עילאה כו':

C'est pourquoi le nom « le Saint béni soit-Il », que nos Sages, de mémoire bénie, Lui ont donné, se rapporte à Lui, béni soit-Il, lorsqu'Il est revêtu dans l'attribut de Tiferet d'Atsilout, comme il est expliqué ailleurs à ce sujet, à propos du Zohar, paracha 'Hayé Sarah (folio 123, côté a), concernant « le Saint béni soit-Il, qui est inclus depuis un lieu supérieur », etc.

7 קיצור. ענין שמדת יעקב תפארת נקרא אמת אך משום שבח"י יעקב יש לה קיום יותר בעבודה ומשום שהוא קו האמצעי בריח התיכון:

Résumé : La raison pour laquelle l'attribut de Yaakov, Tiferet (beauté), est appelé vérité : le niveau de Yaakov a davantage de permanence dans le service [divin], et Yaakov est la ligne médiane, « la barre centrale ».

8 ב והנה הארה זו שמאיר בתפארת היינו בח"י דעת כן הוא בפרדס שער שלישי פ"ח [פרק ח'] וגם ע"פ קבלת האריז"ל [הארי"י זכרוננו לברכה] הוא כן

2. Or, ce rayonnement qui brille dans Tiferet (beauté) est le niveau de Daat (connaissance). Il en est ainsi dans le Pardes, troisième Sha'ar, chapitre 8 ; et il en est également ainsi selon la Kabbale de l'Arizal, de mémoire bénie,

שהרי כשאין הכתר נמנה בחשבון הי"ס [הי' ספירות] אנו מונין הדעת במקומו וע' מזה בע"ח [בעץ חיים] שער כ"ב פ"א אות ב' ואות ד'

car lorsque Kéter (la Couronne) n'est pas compté dans le décompte des dix Séfirot, nous comptons Daat à sa place. Voyez à ce sujet Etz Chaim, Sha'ar 22, chapitre 1, item 2 et item 4.

והנה הדעת הוא קיום המדות וחיותם וכמ"ש בע"ח [בעץ חיים] שם שהוא נשמה דז"א כמו שעתיק יומין הוא נשמה לכל האצילות.

Or, Daat est ce qui assure la permanence des attributs émotionnels (midot) et leur force vitale, comme il est écrit à cet endroit dans Etz Chaim : Daat est l'âme de Zeir Anpin, tout comme Atik Yomin est l'âme de tout Atsilout.

9 והענין כי עד"מ שאנו רואין למטה שהמדות הן לפי הדעת כי התינוק מדותיו הם בקטנות מאד שמתאוה לדברים קטנים מאד

Voici l'explication. À titre d'analogie, nous voyons ici-bas que les attributs émotionnels (midot) sont fonction de Daat (connaissance). Les attributs d'un jeune enfant sont très limités, car il désire des choses tout à fait insignifiantes,

כמו לשחוק באגוזים וכיוצא וכשיגדל ויתחזק שכלו ודעתו יוקטן בעיניו שחוק ההוא ויתאוה למנעלים יפים או בגדים נאים וכיוצא ואח"כ כשיגדל יותר יתבזה אצלו זה הדבר ג"כ ויתאוה לממון כו'

comme jouer avec des noix et autres choses semblables. Lorsqu'il grandit et que son intellect et son Daat se fortifient, ce jeu lui paraît insignifiant, et il désire de belles chaussures, de beaux vêtements et autres choses semblables. Puis, lorsqu'il grandit encore, cette chose aussi lui devient méprisable, et il désire de l'argent, etc.,

ואח"כ לכבוד וכל זה מחמת גידול דעתו שלפי ערך הדעת כך הם המדות עד כשיתחזק הדעת יומשך שיהי' [שיהיה] המדות לאלקות ועי' מזה בפ"י המשניות להרמב"ם [להרבי משה בן מימון] (בסנהדרין פרק חלק).

puis de l'honneur. Tout cela tient au développement de son Daat : les attributs sont à la mesure du Daat ; lorsque celui-ci se fortifie, il s'ensuit que les attributs seront dirigés vers la divinité. Voir à ce sujet le Commentaire de la Michna du Rambam (Sanhédrin, chapitre Chelek).

והנה קטן אין לו דעת כמ"ש בגמרא (בגיטין דכ"ב סע"ב [סוף עמוד ב]) וביבמות (דק"ד ע"ב) דלאו בני דעה נינהו נמצא שמחמת קטנות הדעת נמשך שהמדות הם בקטנות מאד.

Or, un mineur n'a pas de Daat, comme il est dit dans la Guemara (Gittin, folio 22, fin du côté b) et dans Yevamos (folio 104, côté b) : « car ils ne sont pas des personnes douées de discernement ». Il s'ensuit que, du fait de la faiblesse de son Daat, ses attributs sont très limités.

לפי שהדעת הוא קיום המדות וחיותן ועי' מזה באגה"ק [באגרת הקודש] בד"ה להבין משל ומליצה כו' בענין הספירות.

Car Daat assure la permanence des attributs et leur force vitale. Voir à ce sujet Iggeret HaKodesh, dans le discours qui commence par « Pour comprendre une parabole et une figure », etc., à propos des Séfirot,

ובס"ב [ובספר של בינונים] **ח"א** [חלק א'] **ספ"ג** [סוף פרק ג'] ולכן נקרא הדעת אמת שהוא עצמות ומהות הדבר ממש משא"כ מלכות נקראת אמונה כמו שמאמין באמיתת הדבר

ainsi que dans Sefer Shel Beinonim, première partie, fin du chapitre 3. C'est pourquoi Daat est appelé vérité : il est l'essence et l'être même de la chose. En revanche, Mal'hout (souveraineté) est appelée foi, comme lorsqu'on croit à la vérité d'une chose ;

אבל דעת הוא אמתת הדבר עצמו וכמ"ל [וכמה שכתוב לעיל] **שדעת הוא לשון הכרה והרגשה כאלו רואה כו'.**

mais Daat est la vérité de la chose elle-même — comme cela a été expliqué plus haut, Daat désigne la reconnaissance et le ressenti, comme si l'on voyait, etc.

10 **וכמ"ש ע"פ ואלה המשפטים בענין אין דומה שמיעה לראי' [לראיה] והדעת הוא הממשיך להיות כאלו רואה כו'**

Comme il est écrit à propos du verset « Et voici les lois », au sujet de « entendre ne saurait se comparer à voir » : c'est Daat (connaissance) qui amène à être comme si l'on voyait, etc.

וכמ"ש בפרדס שם שהדעת ממשיך מכתר וחכמה כו' ונודע דחכמה היא בחי' ראייה וזהו שנק' אמת ר"ל [רוצה לומר] כאלו רואה אמתת הדבר עצמו.

Et comme il est écrit dans le Pardes, à cet endroit, que Daat puise en Kéter (la Couronne) et en 'Hokhma (sagesse), etc. Or, il est connu que 'Hokhma est le niveau de la vue. C'est pourquoi elle est appelée vérité : autrement dit, comme si l'on voyait la vérité de la chose elle-même.

11 **וזהו שארז"ל [שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] משה אמת ותורתו אמת כי משה מלגאו ויעקב מלבר פי' יעקב הוא תפארת ומשה הוא הדעת וכמ"ש מזה ע"פ את הכבש האחד תעשה בבקר כו'**

C'est ce que nos Sages, de mémoire bénie, ont dit : « Moché est vérité et sa Torah est vérité. » Car « Moché est à l'intérieur et Yaakov à l'extérieur » : c'est-à-dire que Yaakov est Tiferet (beauté) et Moché est Daat (connaissance), comme il est écrit à ce sujet à propos du verset : « Tu feras un agneau le matin », etc. ;

ע"ש, וע"כ נקי משה אמת וגם כי דעת עליון דז"א שרשו מתיקון ואמת שב"ג מדה"ר [מדות הרחמים] דא"א כמ"ש במ"א.

voir là-bas. C'est pourquoi Moché est appelé vérité. En outre, le Daat supérieur de Zeir Anpin prend sa racine dans le tikoun «et vérité», parmi les Treize Attributs de Miséricorde d'Arieh Anpin, comme il est écrit ailleurs.

12 וגם כי אמת הוא בחינת לא שנית. וכן בעבודת ה' באדם ע"י הדעת נמשך קיום המדות אהו"ר [אהבה

ויראה]

De plus, la vérité est le niveau de «Je n'ai pas changé». De même, dans le service de D.ieu d'une personne, c'est par Daat (connaissance) que les attributs d'amour et de crainte acquièrent leur stabilité,

שלא ישתנו המדות מחמת גשמיות העולם וכמוצא מים אשר לא יכזבו מימיו כו' וכמ"ש במ"א בדג"ה [בד"ה] ואלה המשפטים וע"פ מים רבים וגבי ענין הלולב ומינו.

afin que les attributs ne changent pas sous l'effet de la matérialité du monde, «comme une source dont les eaux ne déçoivent pas», etc. — comme il est écrit ailleurs, dans le discours qui commence par «Et voici les lois», ainsi que sur le verset «Des eaux nombreuses», et à propos du loulav et de ses espèces.

והיינו בחי' אמת הפך הכזב אך בחי' אמונה היינו אע"פ [אף על פי] שאינו משיג להיות כאלו רואה כו' ועכ"ז [ועם כל זה] מאמין ומקבל האמת.

Cela correspond au niveau de la vérité, l'opposé du mensonge. Mais le niveau de la foi signifie que, bien qu'il ne parvienne pas [à une compréhension] telle qu'il voie, pour ainsi dire, etc., il croit néanmoins et accepte la vérité.

ועד"ז נקי המלי' דאצי' אמונה וכמ"ש בזהר פ' בלק (דקצ"ח ע"ב) אמונה בשעתא דאתחבר בה אמת כו' כדין אקרי אמונה.

De même, la Mal'hout d'Atsilout est appelée foi, comme il est écrit dans le Zohar, parachat Balak (folio 198, côté b) : «La foi — au moment où la vérité s'unit à elle, etc., alors elle est appelée foi.»

והיינו כי דעת הוא בחי' יחוי"א [יחודא עילאה] דכולא קמיה כלא חשיב שכל מה שלמטה הוא בחי' אין ממש.

Cela s'explique parce que Daat est le niveau de l'unité supérieure (yi'houda ila'a), où «tout est considéré comme rien devant Lui» ; ainsi, tout ce qui est en dessous est véritablement néant.

ומלי' היא יחוי"ת [יחודא תתאה] מקור דבי"ע שיהי' [שיהיה] יש מאין שלמטה היש כו' כי אין מלך לבא עם.

Et Mal'hout est l'unité inférieure (yi'houda tata'a), la source de Béria, Yetsira et Assiya, afin qu'il y ait quelque chose à partir du néant — que, en bas, il y ait le «quelque chose», etc. — car «il n'est pas de roi sans peuple».

אך עכ"ז [עם כל זה] הרי נמשך מיחוי"ע [מיחודא עילאה] ביחוי"ת [ביחודא תתאה] וזהו ענין המשכת אמת באמונה להיות ג"כ גילוי הדע דיחוי"ע [דיחודא עילאה] גם ביחות והיינו בבחי' אמונה כמו שמאמין באמתת הדבר כו'

Néanmoins, l'unité supérieure est bien attirée dans l'unité inférieure. C'est là le sens de l'introduction de la vérité dans la foi : le Daat de l'unité supérieure se révèle aussi dans l'unité inférieure, sous la forme de la foi, lorsque l'on croit à la vérité d'une chose, etc.

וזהו ג"כ איהי בהוד וכמ"ש ג"כ במ"א בדרוש בהמ"ז [ברכת המזון] בענין לחם מן השמים ולחם מן הארץ כו' וז"ש [וזהו שכתוב] גבי יהושע ונתתה מהודך עליו

C'est également le sens de «Elle est dans Hod (splendeur)», comme il est aussi écrit ailleurs, dans le discours sur le Birkat Hamazon, à propos du pain venu du ciel et du pain venu de la terre, etc. C'est ce qui est écrit au sujet de Yehochoua : «Tu mettras sur lui une part de ta splendeur.»

כי משה הוא הדעת ונקי' שמש יחוי"ע [יחודא עילאה] ויהושע הוא פני לבנה בחי' יחוי"ת [יחודא תתאה] אלא שמקבל מיחוי"ע [מיחודא עילאה] מבחי' הוד דוקא וכנודע ההפרש בין ברכה להודאה

Car Moché est Daat et est appelé le soleil, l'unité supérieure ; et Yehochoua est « la face de la lune », le niveau de l'unité inférieure, mais il reçoit de l'unité supérieure précisément du niveau de Hod, comme on le sait, selon la différence entre bénédiction et reconnaissance.

כי הודאה הוא הגם שמודים שהאמת הוא כמו שהוא קמיה מ"מ אינו בגילוי ממש. וזהו דאיהי אמונה היא בהוד כו':

Car la reconnaissance signifie que, bien que l'on reconnaisse que la vérité est telle qu'elle est devant Lui, elle n'est néanmoins pas effectivement révélée. Et c'est là [le sens de l'affirmation] que celle-ci, la foi, se trouve en Hod, etc.

13 קיצור. ענין משה מלגאו ויעקב מלבר כי משה הוא הדעת שהוא פנימית בחי' יעקב. וענין אמ ואמונה:

Résumé: Le sens de «Moché est à l'intérieur et Yaakov à l'extérieur»: Moché est Daat (connaissance), qui constitue la dimension intérieure (pnimiyout) du niveau de Yaakov. Et la question de la vérité et de la foi.

14 ג והנה מלי נקראת עטרה שהיא בחי' כתר בבחי' א' כמ"ש מזה בביאור ע"פ מנורת זהב כולה ובביאור ע"פ הראיני את מראיך.

3. Or, Mal'hout (souveraineté) est appelée une couronne (atara), car sous un certain aspect elle est le niveau de Kéter (la Couronne), comme cela est expliqué dans le commentaire sur le verset «Un chandelier entièrement d'or», ainsi que dans le commentaire sur le verset «Fais-moi voir ton visage».

והוא כמשל השמש שכאשר זורח למטה יש שלשה אוירים ואויר התחתון הוא חם כמו העליון משא"כ האמצעי קר לפי שכאשר זורח על הארץ מכה בכח ונעשה אור חוזר.

C'est comme dans l'analogie du soleil : lorsqu'il brille vers le bas, il y a trois [couches d']air, et l'air le plus bas est aussi chaud que le plus haut, tandis que celui du milieu est froid. En effet, lorsqu'il brille sur la terre, il la frappe avec force et devient une lumière réfléchie.

15 ועד"ז יובן למעלה שלפי שבחי' המלי היא סופא דכל דרגין ונקי' ארץ ובה סיום הארת הקו מאור א"ס המלוכש בא"א

De même, on peut comprendre ce qui se passe dans les mondes supérieurs : puisque le niveau de Mal'hout (souveraineté) est « le terme de tous les degrés » et est appelé « terre », c'est en lui que s'achève le rayonnement du kav (ligne de lumière) issu de la Lumière infinie (Or Ein Sof), qui est revêtue dans Arich Anpin,

ואו"א [ואבא ואימא] וזו"נ [זועיר אנפין ונוקבא] דאצילות וה"ז [והרי זה] כמשל השמש שבסוף וסיום זריחתו על הארץ מכה בכח יותר ונעשה אור חוזר עד שאויר התחתון חם כמו אויר העליון כו'

Abba et Imma, ainsi que Zeir Anpin et Noukva d'Atsilout : cela ressemble à l'analogie du soleil qui, à la fin et au terme de son rayonnement, frappe la terre avec une force accrue et devient une lumière de retour, au point que l'air le plus bas est aussi chaud que l'air le plus élevé, etc. —

כך הארת הקו מאיר באור חוזר ממלי' דאצילות ומלי' דאצילות הוא בחי' כתר מלמטה למעלה.

ainsi, le rayonnement du kav brille sous forme de lumière de retour depuis la Mal'hout d'Atsilout, et la Mal'hout d'Atsilout est le niveau de Kéter (la Couronne) considéré de bas en haut.

16 וזהו ענין נעוץ תחלתן בסופן בסופן דייקא וכדפי' באגה"ק [באגרת הקודש] ד"ה איהו וחיוהי. וזהו ענין כתר מלכו

Tel est le sens de « leur commencement est enchâssé dans leur fin » — « dans leur fin » précisément — comme l'explique Iggeres HaKodesh, dans le discours qui commence par « Lui et Ses forces vitales ». Tel est le sens de « Kéter de Mal'hout »,

וגם שהיא למעלה מן הדעת. עטרת תפארת לעמוסי בטן בשרשה שהיא משם ס"ג [שם ס"ג] שלמעלה ממ"ה [משם מ"ה] כו'.

et aussi en ce qu'elle est au-dessus de Daat (connaissance). [Elle est] « une couronne de beauté (Tiferet) pour ceux qui furent portés depuis le sein maternel », à sa racine, car elle provient du Nom Sag, qui est au-dessus de [la Nom] Mah, etc.

והיינו כי היא עטרה לבחינת תפארת כמ"ש בזהר ר"פ תזריע (דמ"ב ע"ב) שזהו פי' עטרת תפארת.

Cela signifie qu'elle est une couronne pour le niveau de Tiferet, comme l'écrit le Zohar au début de la paracha Tazria (folio 42, côté b) : tel est le sens de « couronne de beauté ».

ומבואר לעיל כי פנימית התפארת הוא הדעת וע' בזהר ס"פ משפטים (דקכ"ג ע"א) אלא דעת כו'.

Il a été expliqué plus haut que la dimension intérieure (pnimiyout) de Tiferet est Daat. Voir aussi le Zohar, à la fin de la paracha Michpatim (folio 123, côté a) : « Mais Daat », etc.

וא"כ המלי' שהיא עטרה לתפארת היינו ג"כ להדעת והיינו מאחר שהיא בחי' כתר מלמטה למעלה אשר הכתר הוא למעלה מהדעת.

Si tel est le cas, Mal'hout, qui est une couronne pour Tiferet, est aussi une couronne pour Daat. Cela tient au fait qu'elle est le niveau de Kéter lorsque l'on remonte depuis le bas, et que Kéter est au-dessus de Daat.

ועמוסי בטן הם ז"ת [ז' תחתונות] דאימא מדות שבשכל כו' וע' בזהר בראשית (ד"ג סע"א [סוף עמוד א]) כפי' העמוסים מני בטן משא"כ הדעת המתפשט במדות עיקר קבלתו מהבינה

« Ceux qui furent portés depuis le sein maternel » sont les sept Séfirot inférieures d'Imma, les attributs émotionnels au sein de l'intellect, etc. Voir aussi le Zohar, Berechit (folio 13, fin du côté a), à propos du sens de « ceux qui furent portés depuis le sein maternel ». En revanche, le Daat qui se déploie dans les attributs émotionnels reçoit principalement de Bina (compréhension),

כי אם אין בינה אין דעת אלא שבכינה מלכוש הארת הכתר כמ"ש במ"א ע"פ לך לך

car « sans Bina, il n'y a pas de Daat », si ce n'est que, dans Bina, est revêtue la radiance de Kéter, comme il est écrit ailleurs à propos du verset « Va pour toi ».

ויוכן זה ג"כ למטה על פי מ"ש לעיל בפנים כי באדם הדעת והרגשה הוא בבחי' ממלא כל עלמין

Cela peut également se comprendre à notre niveau, conformément à ce qui a été écrit plus haut dans le texte principal : chez l'homme, Daat et le ressenti relèvent du niveau de la lumière qui remplit tous les mondes (memalé kol almin),

אבל בבחי' סוכ"ע לא שייך דעת והרגשה כו' אלא זהו היא בחינת אמונה להאמין בה' שהוא יתברך אינו בגדר עלמין כו' וע' מ"ש בפ' בשלח ע"פ וירא ישראל כו' בפ' ויאמינו בהו"י ע"ש.

Mais, s'agissant du niveau de la lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin), Daat et le sentiment ne s'appliquent pas, etc. Il s'agit plutôt du niveau de la foi : croire en D.ieu, qu'Il soit béni, qu'Il n'entre pas dans la catégorie des mondes, etc. Voyez aussi ce qui est écrit dans la paracha de Béchala'h, à propos du verset « Israël vit », etc., dans l'explication de « et ils crurent en Ha-vaya » ; voyez là-bas.

נמצא מובן מזה שבחי' סוכ"ע מאיר ומתגלה בבחי' אמונה דייקא יותר מבדעת שבדעת אין הגילוי רק מבחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין].

On comprend donc de là que le niveau de la lumière qui entoure tous les mondes brille et se révèle précisément dans le niveau de la foi, davantage que dans Daat ; car, dans Daat, la révélation ne provient que du niveau de la lumière qui remplit tous les mondes.

17 ומעין זה יובן הנמשל למעלה איך שבמלי' מאיר בחי' כתר יותר מבדעת ותפארת כו'. וכמ"ש ג"כ בפרדס

בעה"כ [בערכי הכינויים] ערך עטרה ובשער המציאות פ"ד בענין ארץ שהיא המלי' קדמה לשמים שהוא ת"ת

[תפארת] בשרשה

Dans le même esprit, on peut comprendre l'analogie dans les mondes supérieurs : comment le niveau de Kéter (la Couronne) brille davantage en Mal'hout (souveraineté) qu'en Daat (connaissance) et en Tiferet (beauté), etc. C'est également ce qui est écrit dans le Pardes, Erchei HaKinuyim, à l'entrée « Atarah », et dans Sha'ar HaMetziyus, chapitre 4, au sujet de la « terre », qui est Mal'hout, précédant les « cieux », qui sont Tiferet, dans leur racine.

וזהו בחכמה יסד ארץ והיינו אמונה הנקי ארץ שרשה מחכמה עילאה שלמעלה מהתבונה והדעת וכונן שמים שהוא פארת בתבונה אם אין בינה אין דעת כו'

C'est là le sens de : « Par la sagesse, Il a fondé la terre » : c'est-à-dire que la foi, appelée « terre », a sa racine dans la 'Hokhma supérieure, qui est au-dessus de la compréhension et de Daat. « Et Il a établi les cieux », qui sont Tiferet, « par la compréhension » : « S'il n'y a pas de Bina, il n'y a pas de Daat », etc.

ואע"ג [ואף על גב] דלעיל נתבאר שהדעת ות"ת [ותפארת] נקי אמת והמלכות נקי אמונה שהיא בחי מקבל מן האמת.

Et bien qu'il ait été expliqué plus haut que Daat et Tiferet sont appelés vérité, tandis que Mal'hout est appelée foi, laquelle est le niveau qui reçoit de la vérité,

מ"מ כן הוא ודאי שהיא בחי מקבל מז"א אבל עכ"ז [עם כל זה] מאיר בה ג"כ מבחי כתר שהוא מקור ושרש האמת דז"א כנודע

néanmoins, il en est certainement ainsi : elle est bien le niveau qui reçoit de Zeir Anpin, mais malgré cela, [la lumière] du niveau de Kéter brille également en elle ; Kéter est la source et la racine de la vérité de Zeir Anpin, comme on le sait.

וגם בחי אמת שרשו מהאר ת פנים דעתיקא כמ"ש בזו"ג [בוהר חלק ג] (נשא קל"ג ב') אשר הארה זו מאיר ג"כ במלי יותר ועל זה נאמר בשה"ש [בשיר השירים] הנך יפה רעיתי.

De plus, le niveau de vérité a sa racine dans le rayonnement du visage d'Atika, comme il est écrit dans le Zohar, Partie III (Naso, 133b) ; ce rayonnement brille également davantage en Mal'hout. C'est à son sujet qu'il est dit dans le Cantique des Cantiques : « Voici, tu es belle, ma bien-aimée. »

וזהו ענין שנשכחו האמהות כיפת תואר ויפת מראה דלכאורה תמוה מהו שיכתב זה כתורה אלא דהפי' שהיה בהם הארת הכתר שמאיר במלי דאצילות בבחי נעוץ תחלתן בסופן כו'.

C'est là le sens des éloges adressés aux Matriarches, qualifiées de « belles de forme et belles d'apparence ». À première vue, cela semble étonnant : pourquoi cela serait-il écrit dans la Torah ? Mais l'explication est qu'elles portaient en elles le rayonnement de Kéter, qui brille dans la Mal'hout d'Atsilout selon le principe : « leur commencement est enchâssé dans leur fin », etc.

18 ועמ"ש גבי פסח סדי"ה קול דודי בענין מקפץ על הגבעות כו'. וזהו ענין ויאהב יעקב את רחל היינו בחי' מל' בחי' אמונה ויעקב הוא בחי' תפארת המקבל מהדעת

Et voyez aussi ce qui est écrit au sujet de Pessa'h, à la fin du discours commençant par « La voix de mon bien-aimé », à propos de « sautant par-dessus les collines », etc. Voilà le sens de « Yaakov aima Rachel » : Rachel représente le niveau de Mal'hout (souveraineté), le niveau de la foi ; et Yaakov représente le niveau de Tiferet (beauté), qui reçoit de Daat (connaissance),

שהוא הארת הכתר ע"י ויאהב יעקב את רחל היא בחי' אמונה שמאיר בה בחי' הכתר ממש סוכ"ע כי נעוץ תחלתו בסופן כנ"ל.

qui est le rayonnement de Kéter (la Couronne). Par « Yaakov aima Rachel », il faut entendre qu'elle représente le niveau de la foi, en lequel brille Kéter lui-même, la lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin), car « leur commencement est enchâssé dans leur fin », comme mentionné précédemment.

19 וזהו ג"כ ענין מאמר רחל ליעקב הבה לי בנים כי הבנים היינו אהבה ויראה ועיקר הולדה שלהם הוא מהדעת מה שאין כן מהאמונה בעצמה בלי המשכת הדעת היא עטרה ובחי' מקיף לבד

C'est aussi le sens des paroles de Rachel à Yaakov : « Donne-moi des enfants. » Car les enfants sont l'amour et la crainte, et leur naissance provient principalement de Daat (connaissance). En revanche, la foi à elle seule, sans que Daat soit attiré en elle, est une couronne et seulement un niveau enveloppant,

ולא נמשך מזה הולדת המדות אהו"ר [אהבה ויראה] והיינו מחמת טרדות העוה"ז והסתר הגוף ונה"ב [ונפש הבהמית] שעל ידי זה היא בחי' כרחל לפני גוזיה נאלמה ולכן ורחל עקרה כו'.

et elle ne donne pas lieu à la naissance des attributs émotionnels d'amour et de crainte. Cela est dû aux préoccupations de ce monde et à l'occultation du corps et de l'âme animale, qui la réduisent au niveau de « pareille à une brebis (ra'hel) devant ceux qui la tondent, elle est muette ». C'est pourquoi « Rachel était stérile », etc.

אך ע"י התעוררות רחמים רבים ע"י הדעת המתבונן בגדולת ה' אזי נמשך ההולדה מבחי' רחל שהיא בחי' אמונה

Mais par l'éveil d'une grande compassion, grâce à Daat qui contemple la grandeur de D.ieu, la naissance provient alors du niveau de Rachel, qui est le niveau de la foi ;

ואזי הם אהוי"ר [אהבה ויראה] הנמשכים מבחי" סוכ"ע שהם בחי' אהוי"ר [אהבה ויראה] היותר עליונים. וזהו ענין יוסף שהוא בחי' צדיק עליון אהבה בתענוגים כו':

et ce sont alors l'amour et la crainte qui proviennent du niveau de la lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin) ; ils constituent l'amour et la crainte les plus élevés. Tel est le sens de Yossef, qui est le niveau du tsadik supérieur, «l'amour dans les délices», etc.

20 קיצור. ענין שהאמונה נקראת עטרה. עטרת תפארת נעוץ תחלתן בסופן:

Résumé : Pourquoi la foi est appelée une couronne. « Une couronne de beauté » ; « leur commencement est enchâssé dans leur fin ».

21 ד אך הנה כעת מקבלת מז"א אבל לעתיד לבוא כי מלאה הארץ דעה שיהיו שוים בקומתם ויהיה בה השפעת הדעת ותגדל עד בחי' הכתר שיהיו שניהם בכתר אחד

4. Cependant, à présent, [Mal'hout] reçoit de Zeir Anpin. Mais dans les Temps futurs, « car la terre sera remplie de connaissance », ils seront égaux par leur stature : le flux de Daat (connaissance) s'y trouvera et croîtra jusqu'au niveau de Kéter (la Couronne), de sorte qu'ils partageront tous deux une seule couronne.

(בוהר דרשו פסוק כי מלאה הארץ דעה בהשמות דחלק אי' סס"י [סוף סימן] כ"ה על נסוך במים בחג כמ"ש בסיפיה דקרא כמים לים מכסים והיינו לפי שע"י משיכים ח"ע [חכמה עילאה] במל' כו'

(Dans le Zohar, dans les Hashmatot [Addenda] de la première partie, à la fin de la section 25, ils interprètent le verset « Car la terre sera remplie de connaissance » comme se rapportant à la libation d'eau de la fête, ainsi qu'il est écrit à la fin du verset : « comme les eaux couvrent la mer ». C'est parce que, par ce moyen, la 'Hokhma supérieure est attirée dans Mal'hout (souveraineté), etc.

וגם כי כמים לים מכסים היינו עלמא דאתכסא שהוא סוכ"ע שם הוי' דלעילא שלעתיד יומשך גילוי זה בארץ שהיא עלמא דאתגליא והיינו שמה שעכשיו הוא בחי' סוכ"ע יומשך בגילוי להיות ממכ"ע [ממלא כל

עלמין] ובז"ג [בוהר גדול] ח"א [חלק א']

Et aussi parce que « comme les eaux couvrent la mer » désigne le monde caché (alma de'iskasya), qui est la lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin), le Nom Havaya supérieur ; dans les Temps futurs, cette révélation sera attirée dans la terre, qui est le monde révélé (alma de'isgal-lya). Autrement dit, ce qui se situe à présent au niveau de la lumière qui entoure tous les mondes sera attiré et révélé, devenant la lumière qui remplit tous les mondes (memalé kol almin). Et dans le Zohar principal, partie I)

(דל"ח ע"א) פ"י שזהו ענין וידע אדם עוד את אשתו שנאמר אלע"ל [על לעתיד לבוא]. עוד נז' [נוכח] במ"ה
[במדרש הנעלם] פ' חיי שרה (דק"ה א')

(folio 38, côté a), il explique que telle est la signification de «Et Adam connut encore sa femme», paroles qui se rapportent aux Temps futurs. Cela est encore mentionné dans le Midrash HaNe'elam, parachat 'Hayé Sarah (folio 125, côté a);

ועיין בפ"י הרמ"ז [הרב משה זכות] שם דשרש המשכה זהו הוא גילוי דעת דעתיק (וע"ש במ"ה דק"ל סע"א
[סוף עמוד א] ודק"מ סע"א [סוף עמוד א] ובזהר פ' ויקרא דכ"ג ע"א יתרו דס"ח ע"א)

et voir le commentaire du Ramaz à cet endroit, selon lequel la racine de ce flux est la révélation du Daat d'Atik. (Voir aussi, dans le Midrash HaNe'elam, folio 130, fin du côté a, et folio 140, fin du côté a; et dans le Zohar, parachat Vayikra, folio 23, côté a; Yitro, folio 68, côté a.)

ועמ"ש במ"א בענין שבעת ימי המילואים כו' למלאות פגימת הלבנה כו' שהוא המשכה וגילוי סוכ"כ
[סוכב כל עלמין] בממכ"ע [בממלא כל עלמין] וכענין וכבוד ה' מלא ע"ש.

Et voir ce qui est écrit ailleurs au sujet des sept jours des milouïm (inauguration), etc., pour combler le défaut de la lune, etc. : il s'agit de l'attraction et de la révélation de la lumière qui entoure tous les mondes dans la lumière qui remplit tous les mondes, comme dans «et la gloire de Havaya remplit»; voir là-bas.

ועד"ז ג"כ יש לפרש ענין כי מלאה הארץ דעה כו'. וכמו במנחת שבת עליית המלי' וכן בנעילת יוהכ"פ
[יום הכפורים]

Dans cette même perspective, on peut également expliquer le sens de «car la terre sera remplie de connaissance», etc. Il en va de même pour l'élévation de Mal'hout à Min'ha de Chabbat, ainsi qu'à Neïla de Yom Kippour,

אלא שאח"כ יש ירידה לפי שכהיום בבחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] יש עליות וירידות שבזמן מתן תורה
היו פכ"פ [פנים בפנים] כו'

mais ensuite survient une descente. Car à présent, au niveau de la lumière qui remplit tous les mondes, il y a des élévations et des descentes : au moment du don de la Torah, ils étaient «face à face», etc.,

ואח"כ בחטא העגל כו' ואח"כ בזמן בית ראשון הכל שינוי זמנים מתחלפים בכל דור (וע' בס' חסד לאברהם בתחלתו מונה והולך שינויי הזמנים)

Et ensuite, lors de la faute du Veau, etc., puis à l'époque du Premier Temple — tout cela correspond à des changements d'époque, qui alternent à chaque génération (voir aussi le livre Chesed LeAvraham, au début, où sont énumérés les changements d'époque).

והיינו לפי שההמשכה מבחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] וכמו עד"מ פרצוף אדם למטה ראש ורגל ויש בטן ומעיים שיש בהם צואה ואעפ"כ [ואף על פי כן] יש חיות מעט מזעיר כו'

Cela s'explique par le fait que l'effusion provient du niveau de la lumière qui remplit tous les mondes (memalé kol almin) — comme, à titre d'analogie, la forme d'un être humain ici-bas : [il y a] une tête et un pied, un ventre et des intestins, qui contiennent des excréments, et pourtant il s'y trouve une quantité infime de force vitale, etc.

ועפ"ז [ועל פי זה] יובן ג"כ מה שבזמן חורבן בית ראשון היו נביאי השקר ובזמן חורבן בית שני שנאת חנם לפי שהתגברות

Selon cela, on comprendra également pourquoi, à l'époque de la destruction du Premier Temple, il y avait des prophètes de mensonge, et qu'à l'époque de la destruction du Second Temple, il y avait une haine gratuite. Car le renforcement de

הקליפה הוא זה לעומת זה ובזמן בית ראשון שהיתה שכינה בין שני בדי ארון והיה גילוי אלקות כו' היה התגברות הקליפה כנגד אלקות באמונות כוזבות.

la kelipa est « l'un en regard de l'autre ». À l'époque du Premier Temple, lorsque la Chekhina (la Présence divine) se trouvait entre les deux barres de l'Arche et qu'il y avait une révélation de la divinité, etc., le renforcement de la kelipa contre la divinité prenait la forme de croyances mensongères.

ולכן היו הנשים שהיו מבכות את התמוז (ביחזקאל סי' ה' ובירמיה סי' מ"ד) שאמרו ומן אז חדלנו לקטר למלכת השמים כו'

C'est pourquoi il y avait des femmes qui pleuraient le Tammouz (Ézéchiél, chapitre 8, et Jérémie, chapitre 44), et qui disaient : « Depuis que nous avons cessé d'offrir de l'encens à la reine du ciel », etc.,

חסרנו כל שהיו אמונתם מהיפך להיפך (וחסרו כל מפני שלא עבדו את ה' מרב כל והם האמינו להפך כי עזב ה' את הארץ תחת יד המזלות כו')

« nous avons manqué de tout » ; car leur croyance s'était retournée en son contraire absolu. (Ils avaient manqué de tout parce qu'ils n'avaient pas servi D.ieu « dans l'abondance de tout », et ils croyaient le contraire : que « Havaya a abandonné le pays », [le laissant] sous le pouvoir des constellations, etc.)

וכן נביאי השקר לא היו בעלי מופתים כלל וכמ"ש ביחזקאל (סי' י"ג) בשעלי שעורים ובפתותי לחם להמית נפשות אשר לא תמותנה כו' כזככם ע"ש בפרש"י [בפירוש רש"י / בפירוש רש"י].

De même, les prophètes de mensonge n'accomplissaient absolument aucun prodige, comme il est écrit dans Ézéchiél (chapitre 13) : « pour des poignées d'orge et des morceaux de pain, afin de faire mourir des âmes qui ne mourraient pas », etc., « par vos mensonges » ; voir là-bas le commentaire de Rachi.

ונביאי האמת ודאי היו בעלי מופתים כמו ירמיה ויחזקאל הגם שלא היו כ"כ [כל כך] כמו אליהו כו' ואעפ"כ [ואף על פי כן] האמינו בשקר דוקא.

Et les vrais prophètes accomplissaient certainement des prodiges, comme Yirmeyahu et Ye'hezkel, même s'ils n'en accomplissaient pas autant qu'Eliyahu, etc. ; et pourtant, ils croyaient précisément au mensonge.

22 ובבית שני שפסקו מהם וחסרו ה' דברים לפי שלא היה גילוי בחי' ה' ראשונה דשם הוי' למטה ועמ"ש מזה בד"ה יו"ט [יום טוב] של ר"ה [ראש השנה]

Dans le Second Temple, lorsque cinq choses cessèrent d'être présentes et firent défaut, parce qu'il n'y avait pas en bas de révélation du niveau du premier hé du Nom Havaya — et voir ce qui est écrit à ce sujet dans le discours qui commence par « Le jour de fête de Roch Hachana » —

ולכן לא היתה ג"כ לעומת זה התגבכרות הקליפה כ"כ [כל כך] באמונות כוזבות שנגד אמונת ה' אלא באמונת אנשי רכיל במילי דעלמא שזהו ענין שנאת חנם שהוא כנגד הטבע שישנא איש את רעהו אם לא גמלו רעה

c'est pourquoi, en correspondance, le renforcement de la kelipa ne se manifesta pas non plus autant dans de fausses croyances opposées à la foi en D.ieu, mais plutôt dans le fait de croire des col-porteurs au sujet des affaires de ce monde. C'est là la haine gratuite, qui est contraire à la nature : qu'un homme haïsse son prochain si celui-ci ne lui a fait aucun mal.

אך ע"י אנשי רכיל ששקר ענו בחבירו שדורש רעתו נעשה שונאו והוא שנאת חנם ע"פ האמת שחבירו לא פשע כלום.

Mais, par l'intermédiaire de colporteurs qui portèrent un faux témoignage contre son prochain, en prétendant que celui-ci cherchait à lui nuire, il en vient à le haïr; c'est là la haine gratuite, puisque, en vérité, son prochain n'a commis aucune faute.

23 והנה כל עליות וירידות הם בבחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] שעדיין יש מקום לרע לשלוט כמו שיש בטן וחואה ואעפ"כ [ואף על פי כן] עוברת חיות מועט

Or, toutes les montées et les descentes relèvent du niveau de la lumière qui remplit tous les mondes (memalé kol almin), où le mal a encore la possibilité de dominer — tout comme il y a un ventre et des excréments, et qu'une force vitale réduite les traverse néanmoins,

וכן שערות נמשך בהם חיות מצומצם משא"כ סוכ"ע כתיב ואת רוח הטומאה אעביר שאז יהיה גילוי סוכ"ע.

et de même, une force vitale contractée est attirée dans les cheveux. En revanche, au sujet de la lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin), il est écrit : « Et je ferai disparaître l'esprit d'impureté », car alors la lumière qui entoure tous les mondes se révélera.

24 וגילוי זה לעתיד הוא ע"י היום לעשותם ע"י תורה ומצות וזאת המצוה כו' לעשות בארץ שצ"ל

Cette révélation, dans les Temps futurs, s'accomplit par « aujourd'hui, pour les accomplir », par la Torah et les mitsvot. « Et voici le commandement », etc., « à accomplir dans le pays » : il faut qu'il y ait

המשכת התורה ומצות בבחי' אמונה להיות ורעה אמונה כו' והוא המשכת סוכ"ע. וזהו וידעת היום והשבות להמשיך בהאמונה בחי' דעת בבחי' סוכ"ע.

une diffusion de la Torah et des mitsvot dans le niveau de la foi, afin qu'il y ait « demeure dans le pays et nourris la foi », etc. ; c'est là la diffusion de la lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin). Et tel est [le sens de] « Tu sauras aujourd'hui et tu le feras revenir [à ton cœur] » : attirer dans la foi le niveau de Daat (connaissance), au niveau de la lumière qui entoure tous les mondes.

25 ועמ"ש בביאור ע"פ מים רבים בענין שיש שני בחי' דעת. דעת תחתון ודעת עליון. דעת תחתון הוא הנמשך מהבינה

Et voyez aussi ce qui est écrit dans l'explication sur le verset «Les grandes eaux», au sujet des deux niveaux de Daat (connaissance): le Daat inférieur et le Daat supérieur. Le Daat inférieur est celui qui découle de Bina (compréhension),

כמאמר אם אין בינה אין דעת והוא הדעת בבחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] אך דעת העליון הוא הנמשך מבחי' כתר ממש שהוא בחי' סוכ"ע כו' ע"ש.

comme le dit l'adage: «Sans Bina, il n'y a pas de Daat»; c'est le Daat au niveau de la lumière qui remplit tous les mondes (memalé kol almin). Mais le Daat supérieur est celui qui découle du niveau de Kéter (la Couronne) lui-même, lequel est le niveau de la lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin), etc.; voyez là-bas.

26 וזהו ענין ב' בחי' דעת שבפסוק אתה הראת לדעת ובפסוק וידעת היום כנ"ל. וזהו וידעת היום היום דוקא בעוה"ז

Voilà ce que signifient les deux niveaux de Daat dans les versets «Tu as été montré, afin de savoir» et «Et tu sauras aujourd'hui», comme indiqué plus haut. Voilà le sens de «Et tu sauras aujourd'hui»: «aujourd'hui» précisément, dans ce monde.

כי עולם הבא ר"ל [רוצה לומר] ג"ע [גן עדן] הוא עולם הדין מבחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] שרחוק מאד מבחי' סוכ"ע משא"כ בעוה"ז הגם שהוא בהעלם מ"מ עכ"פ [על כל פנים] נמשך הוא ע"י התורה ומצות כו'

Car le Monde futur — c'est-à-dire le Gan Eden — est un monde de jugement, relevant du niveau de la lumière qui remplit tous les mondes (memalé kol almin), très éloigné du niveau de la lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin). En revanche, dans ce monde, bien qu'elle soit cachée, cette lumière est néanmoins, au moins, attirée par la Torah et les mitsvot, etc.

ועמ"ש מזה בפ' פינחס ע"פ צו את בני ישראל ואמרת אליהם את קרבני כו' ולכן היום בעוה"ז דוקא תוכל להמשיך בחי' סוכ"ע להיות ורעה אמונה

Voyez ce qui est écrit à ce sujet dans la paracha Pin'has, sur le verset «Ordonne aux enfants d'Israël et dis-leur: "Mon offrande..."», etc. C'est pourquoi, «aujourd'hui», dans ce monde précisément, vous pouvez attirer le niveau de la lumière qui entoure tous les mondes, afin qu'il y ait «et nourris la foi».

וזהו כי הוי' הוא האלקים וכדפי' בזהר ח"ג [חלק ג'] (דקמ"ג ע"א) הוי' עתיק יומין הוא סוכ"ע הוא האלקים וכולא הוא חד כו':

Et voilà le sens de «car Havaya est Elokim», comme l'explique le Zohar, partie III (folio 143, côté a): «Havaya» — Atik Yomin, qui est la lumière qui entoure tous les mondes — «est Elokim, et tout est un», etc.

27 קיצור. ענין ומלאה הארץ דעה. והיינו על ידי וידעת היום והשבות ורעה אמונה:

Résumé: Le sens de «la terre sera remplie de la connaissance». Cela se réalise par «Tu sauras aujourd'hui et tu prendras [cela à cœur]» et par «nourris la foi».

LikuteiTorah.com

LA PARACHA 'HASSIDIQUE

À propos de cette édition

Cette édition contient le texte hébreu et la traduction française.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Notre traduction française, faite à partir de notre traduction anglaise de l'hébreu, sans les notes de Kehot : CC BY 4.0.

Cette édition dans son ensemble : CC BY-NC 4.0. Elle peut être copiée, imprimée et partagée librement, en citant Kehot Publication Society et likuteitorah.com ; elle ne peut pas être vendue. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

La traduction française a été faite à partir de l'édition anglaise de likuteitorah.com avec l'aide de l'IA (openai/gpt-6-luna-pro:batch), l'hébreu en regard pour vérification ; elle n'a pas encore été relue par un éditeur humain. Vérifiez sur l'hébreu tout ce qui est important.

Le Rabbi a demandé que les maamarim de la paracha de la semaine, la « Paracha 'hassidique », soient étudiés pendant cette semaine, répartis sur ses sept jours (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Pourquoi l'étudier, et les bénédictions du Rabbi : likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

Un projet gratuit et non commercial ; rien n'est vendu ici. Sans lien avec Kehot, Sefaria ou la Bibliothèque de Loubavitch. © likuteitorah.com

Depuis likuteitorah.com/fr/likutei-torah/vaeschanan/5/

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak